

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 2559
Tarih: 28.05.2019

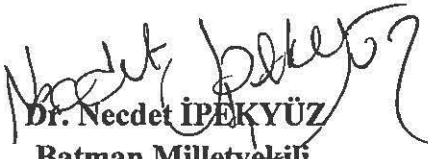
Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 29.05.2019
Sayı: -120.10-E.00000480941

E.00000480941

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Birçok yapısal probleme sahip olan Türkiye’de, işsizlik en önemli problemlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. İktidarın, tekçi, yönetim anlayışına bağlı olarak ortaya çıkan siyasi kriz ekonomiyi de olumsuz etkilemekte ve yıkıcı etkileri krizi her geçen gün derinleştirmektedir. Derinleşen siyasi/ekonomik kriz işsizlik sorununu büyütmeyle beraber paralelinde intihar, kadına şiddet gibi başka toplumsal sorunları da büyütmektedir. Dünyada 2008 krizinden sonra ortaya çıkan genişlemeci para politikalarının etkisinin yaşandığı bir dönemde iktidara gelen AKP Hükümeti bol para döneminin nimetlerinden faydalanarak, görece, büyüme rakamlarını yakalamış fakat dünyadaki ekonomik konjonktürün değişmesiyle beraber yapısal problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye’de siyasi tercihler ve istikrarsız dalgalanmalara bağlı yaşanan küçülme kalıcı bir işgücü istihdamı yaratmaya engel oluşturmakta, işsizlik rakamlarının artarak devam etmesine sebep olmaktadır. Türkiye’de işsizliğin yapısal nedenleri ve sorunun çözümü yöntemlerinin tespiti amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Dr. Necdet İPEKYÜZ
Batman Milletvekili

E.00000480941

**TBMM
GELEN EVRAK**

29 Mayıs 2019

No:

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

E.00000480941

GEREKÇE ÖZETİ

İşsizlik, Türkiye'nin her dönem karşı karşıya kaldığı ancak son yıllarda gündemi oldukça meşgul eden en önemli sorunlardan birisi haline gelmiştir. Mevcut işsizlik sorunu giderilmeden işgücü piyasasına gün geçtikçe yeni işsizlerin katılması bu sorunun daha uzun süre devam edeceğinin bir göstergesidir. AKP, katma değer üreten altyapı yatırımları yapmak yerine yandaş bir sınıf yaratma ve 'itibar' harcamaları yapmayı tercih etmiş; yüksek borçluluk, dış politika tercihleri, savaş harcamaları, kötü demokrasi sicili, eğitim politikasındaki sorunlar, siyasi ve ekonomik istikrarsızlık gibi nedenler de bu sorunun daha da ağırlaşmasına neden olmuştur. Ekonomi, toplumsal kurumların altyapısını oluşturması olması sebebiyle ekonomideki gelişmeler hayatın her yönünü direkt etkilemektedir. Yapılan araştırmalar ekonomideki daralma dönemlerinin insan sağlığını da olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Daralma dönemlerinde artan işsizlik olgusu kişilerin hayat standardını düşürmekte, hayat standardı düşen kişiler ihtiyaçlarını karşılayamadıklarından, ekonomik ve sosyal anlamda, toplumdan izole olarak yaşamayı seçmektedir. Bu izolasyon çoğu zaman bireylerde intihar duygusunu tetiklemektedir.

Artan işsizlik sosyal ve ekonomik açıdan birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. İşsizlik, intihar üzerinde de yadsınamayacak bir etkiye sahiptir. İşsiz kaldıklarında ihtiyaçlarını karşılayamayan ve kendilerini yetersiz hisseden bireyler, intihara meyilli olmaktadır. Yapılan araştırmalara göre işsizlik ve intihar arasındaki ilişki somut olarak kanıtlamış ve bu iki olgu arasında çok vahim bir korelasyon olduğu ortaya çıkmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı araştırmaya göre, her yıl 800.000 kişi intihar ederek hayatına son vermekte ve bu intiharların, her yıl, 45.000'i işsizlik nedeniyle olmaktadır. İntihar konusunda en dikkat çekici olan hususlar ise, intiharların %75'nin orta ve düşük gelirli ülkelerde gerçekleşiyor ve büyük kısmının gençlerden oluşuyor olmasıdır.

Ekonomik krizlerin yaşandığı dönemlerde ekonomik nedenlerle yaşanan intiharlarda önemli artışlar gözlenmektedir. Türkiye'de, son zamanlarda, ekonomideki kötüye gidişin ve yaşanan siyasal baskıların sonucu olarak bir çok intihar vakası yaşanmıştır. Türkiye'de; ekonomideki ağır kriz koşulları, ağır çalışma şartları, KHK ihraçları, işten atılmalar, üniversite mezunlarının atamalarının yapılamaması, iş bulamama gibi sebepler sosyal travmayı artırmaktadır. Kamuoyuna yansıyan son intiharlardan birisi de, Şahinbey Belediyesi önünde kendini yakarak hayatına son veren Eyüp Dal vakasıdır. Belediyeden iş talebinde bulunan Eyüp DAL talebinin karşılanmaması üzerine belediye önünde üzerine benzin dökerek , trajik bir şekilde, yaşamına son vermiştir.

Kronikleşmiş işsizlik ve ekonomik sorunları çözmek için gerekli ekonomik tedbirleri alması gereken hükümet, sorunu çözmek yerine manipülatif ve hamasi söylemlere başvurmakta, işsizlikten kaynaklı intiharları 'münferit olaylar' olarak tanımlayarak çözümsüzlüğü derinleştirmektedir.

E.00000480941

GEREKÇE

Sosyal devletin gereklerini yerine getirmesi gereken AKP hükümeti, işsizlik fonunu dahi amacı dışında kullanmakta işverenlere, bankalara kaynak olarak aktarmaktadır. AKP, işsizleri 'iş olduğu halde çalışmayan kesimler olarak' manipüle etmektedir. AKP İşsizlik Sigortası Fonunu da kuruluş amacı dışında kullanmaya devam etmektedir. Eylül 2018 yılında basına yansıyan haberlere göre, üç kamu bankasına (Halkbank, Vakıfbank ve Eximbank), fondan 11 milyar TL aktarıldığı ortaya çıkmıştır. İnsanlar işsizlik sebebiyle intihar ederken, AKP patronları kurtarmaya devam etmekte ve bu durumu 'kaynakların etkin kullanımı' olarak ifade etmekten çekinmemektedir. Basına yansıyan haberlere göre patronların isteği üzerine mevzuattaki 'zorlayıcı sebep' şartının tanımı değiştirilmiş ve zorlayıcı sebep; işverenin kendi sevk ve idaresinden kaynaklanmayan, önceden kestirilemeyen 'dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlar' olarak tanımlanmış, ardından patronların kısa çalışma ödeneği talebinde hızlı bir artış yaşanmıştır.

Geçen yıl kasımında 43 işçi için kısa çalışma ödeneği talep edilirken, aralıkta ödenek talep edilen işçi sayısı bir anda 4 bin 123'e çıkmıştır. Yıl başından itibaren kısa çalışma ödeneği aktarılan işçi sayısı olağanüstü artarak ocak ayında 26 bin 562'ye, şubat ayında 36 bin 139'a, mart ayında 35 bin 850'ye çıktı. 3 aylık süre nisan ayında bitmesine rağmen nisan ayında da 23 bin 259 yeni işçiye ödeme yapılmıştır. Aralık ayından bu yana toplamda 125 bin 933 işçi için toplam 94 milyon 710 bin lira kısa çalışma ödeneği İşsizlik Fonu'ndan işçilere aktarılmıştır.

Patronları 'kurtarmak' için kaynak aktarmakta beis görmeyen AKP hükümeti, en temel ihtiyaçlarını karşılamak için iş talebinde bulunan yoksul vatandaşa kaynak aktarma konusunda ketum davranmaktadır.

Son torba yasada üniversite kurmaya icazet veren AKP hükümeti, işsizler ordusunun içerisindeki eğitilmiş genç nüfusu da tarihin en ağır işsizlik koşullarıyla yüzleşmek zorunda bırakmıştır. İŞKUR verilerine göre; yüksek lisans veya doktora mezunu 18 bin 782 işsiz şu an İŞKUR'a kayıtlı ve iş bekliyor (Mart 2019). Bugün vasıfsızlıkla itham edilen üniversite mezunu ve fiili iş arayan sayısı TÜİK'e göre 951 bin kişi.

Üniversiteli işsizlerin bölüm dağılımları ise; 300 bin iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunu, 137 bin mühendis, mimar ve matematikçi, 115 bin eğitimci, 51 bin sağlık bölümleri mezunu, 21 bin dil bölümü mezunu, 15 bin hukukçu ve 10 bin gazeteci şeklindedir. 315 bin kişi 1 yıldan fazladır İŞKUR'da kayıtlı ve iş bekliyor. Bu sayı TÜİK'e göre ise 904 bin kişi.

İşsizlik ve yoksulluğun özellikle bazı nüfus gruplarını daha fazla etkilemekte ve bu grupların başında kadın, engelli ve gençler gelmektedir.

TÜİK'in açıkladığı Ocak 2019 verilerine göre başta gençler olmak üzere işsizlikte bir patlama söz konusu. Sayısı milyonları aşan yeni işsizler, yaşanan ekonomik kriz nedeniyle iş bulamıyor, çalışanlar işini kaybediyor ve daha önce iş aramayanlar geçinemediği için iş arıyor.

E.00000480941

Türkiye tarihinde ilk defa 4,7 milyona (%14.7) ulaşan resmi işsiz sayısının bu kadar artmasında 15 yaş üzerine yeni dahil olan yaklaşık 400 bin kişi, işinden atılan yaklaşık 872 bin kişi ve iş aramaya başlayan işsizlerde dahil olmuştur. Genç işsizlik oranı bir yıl içinde 6,8 puan artarak yüzde 26,7 olmuştur.

Türkiye'nin en önemli travmalarından birisi olan işsizliğin ve onun tetiklediği intiharların çözümü için gerekli politikaların, zaman kaybetmeksizin, uygulanması toplumsal barış, huzur ve sağlığın gereğidir.

E.00000480941

1	MENSUR İŞİK	MUŞ	
2	GÜLISTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
3	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
4	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SIİRT	
5	SIDIK TAŞ	SIİRT	
6	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
7	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
8	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
9	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
10	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
11	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
12	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
13	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
14	MUAZZEZ ORHAN	VAN	
15	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
16	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
17	SAİT DEDE	HAKKARİ	
18	HABİP EKSİK	İĞDIR	
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	